

Speltid: 58 min

Från: 13 år och uppåt

Ämne: Samhällskunskap, Religion (etik), Psykologi, Filosofi, Värdegrund.

Produktionsland:

USA, 2016

Svensk version:

© Cinebox, 2017

Ansvarig utgivare:

Ann Nordström

Filmmnr: 7366

För ytterligare källinformation:

Kontakta Cinebox
08-445 25 50

Den påtvingade mansrollen

Synen på mannen och kvinnan har varierat med kulturer och tider. Först trodde man att mannen och kvinnan var biologiskt lika och att kvinnokroppen var en sämre version av mannen. Med upplysningen började de religiösa förklaringarna till kvinnans underordning att ifrågasättas, och man vände sig istället till vetenskapen och betonade de biologiska skillnaderna. Inte förrän i modern tid har en ett nytt sätt att tänka vunnit mark – idén om att kön i själva verket är en social konstruktion. Det är också denna films utgångspunkt. Ofta handlar debatten om kön och genus om hur kvinnan ska bli jämställd mannen. Men denna film utforskar hur de konstruerade könsrollerna drabbar män och pojkar.

Den påtvingade mansrollen

Så fort ett barn föds börjar ett projekt. Flickor får rosa kläder och pojkar blå. När barnen blivit lite större får de antingen krigsleksaker eller dockor. Flickor får beröm när de är snälla och duktiga, medan pojkar uppmuntras att vara tuffa. När pojkarna är i tioårsåldern förväntas de ha övat bort de flesta av sina feminina drag. En man visar sig inte svag, särskilt inte inför andra män. En man är atletisk, han är ekonomiskt framgångsrik och han gör ständigt nya sexuella erövringar. Närhet mellan män ses som en tecken på svaghet eller homosexualitet, och den homosexuella mannen får förkroppsliga de feminina känslor som varje man förtrycker.

Ingen människa mår bra av att under lång tid pressa tillbaka sina känslor och låtsas vara någon annan än den man är. Till slut måste känslorna ut, och eftersom pojkar har lärt sig att våld är den bästa problemlösaren leder det ofta till att de är våldsamma mot sig själva eller mot andra. Självmordsfrekvensen är mycket högre hos pojkar än hos flickor. Vi är också dåliga på att känna igen nedstämdhet eller depression hos pojkar eftersom det ofta tar sig uttryck i ett utåtagerande beteende istället för gråt. Mer än hälften av alla amerikanska pojkar har utsatts för fysiskt våld. Så gott som alla mord och våldsdåd begås av män. Kön är den uppenbara faktorn, ändå talar vi inte tillräckligt mycket om den. Någoting har gått snett i sättet som samhället och föräldrar fostrar sina pojkar. Men det finns andra sätt. Genom att sända andra budskap kan vi skapa en ny man

CINEBOX

En del av Swedish Film AB

Box 6014 • 171 06 Solna • SWEDEN • Tel: 08-509 025 63 • Fax: 08-445 25 60
info@cinebox.se • www.cinebox.se

– en man som är inkännande och som löser konflikter genom att prata istället för att slåss. Gör vi dessutom samma sak med samhällets föreställningar av vad en kvinna är har vi tagit ett stort steg på vägen mot ett samhälle där människor först och främst är sig själva, inte sitt kön.

Nyckelord

Genus, mansrollen, könsroll, kön, pojkar, män, könsstereotyp, våld, känslor.

Övningar att göra i helklass

- a)** Dela upp en tavla i en del för kvinnliga ord och en del för manliga ord. Orden kan till exempel vara intressen, yrken, kläder, känslor och egenskaper. Låt varje elev skriva ned några ord och sortera tillsammans orden efter kategorierna manligt och kvinnligt. Diskutera egenskaperna. Varför tror ni att de klassas som typiskt manliga eller kvinnliga?
b) Finns det ord som har en positiv eller negativ klang bland begreppen? Hur är de fördelade mellan manligt och kvinnligt? Varför tror ni att det är så?
- Varje elev skriver ner sina egna egenskaper. Låt de som vill berätta för klassen eller prata i mindre grupper. Syftet med denna övning är att belysa att en individ ofta besitter både typiskt manliga och typiskt kvinnliga egenskaper.
- Hur ska tjejer och killar vara enligt samhället? Diskutera i helklass och ge exempel!
- Vissa egenskaper är antingen positiva eller negativa beroende på könet hos den som besitter dem. Diskutera följande egenskaper i klassen. Hur uppfattas en man eller kvinna som
  - Har haft många sexpartners?
  - Har lätt för att gråta?
  - Ofta pratar om sina känslor?
  - Tar mycket plats?
- Titta på dessa reklamvideor. På vilka sätt går det att se att de är riktade till tjejer respektive killar?
<https://www.youtube.com/watch?v=UUs0VOxORAA> - Reklam på engelska för Barbiedockor.
<https://www.youtube.com/watch?v=wXusrCYpHKY> - Reklam på engelska för leksaken Bionicle.

Frågor att besvara efter visning

- I filmen beskrivs att pojkar uppmanas att "vara en man". Det är till viss del en amerikansk företeelse. Finns det någon svensk motsvarighet, tycker du?
- Vad menas med en könsstereotyp?
- Vilka manliga förebilder syns i media? Vad säger de om dagens mansideal, tycker du?

- Hur ska pojkar och män göra för att inte visa sig svaga inför andra män, enligt filmen?
- Vilka manliga egenskaper belönas av samhället?
- Hur ser samhället på manlig närhet?
- Hur är en person som är nedstämd eller deprimerad, tycker du?
- Varför kan det vara svårare att upptäcka nedstämdhet eller depression hos en kille än hos en tjej?
- Gör skolan skillnad på killar och tjejer? Om ja, på vilket sätt?
- Vilken roll spelar porr för mansrollen, enligt filmen?
- Varför begås de flesta våldsbrott av män, tror du?
- På vilket sätt drabbas kvinnor av det rådande mansidealet?
- På vilket sätt drabbas män av det rådande mansidealet?
- Har du någon gång känt att du behöver förändra dig själv på grund av ett mans- eller kvinnoideal?
- Vad menas med att kön är en social konstruktion? Tror du att det stämmer?

Här kan du hämta mer information

<http://www.regeringen.se/sb/d/2593> - Om jämställdhet på regeringens hemsida

<http://www.umo.se/jag/jamstallldhet/> - UMO om jämställdhet och genus

<http://www.scb.se/jamstallldhet/> - Statistiska centralbyråns hemsida med jämställdhetsstatistik

<http://www.rfsu.se/sv/Sexualundervisning/Amnen/Att-arbeta-med-genus/> - RFSU om begreppet genus

http://www.genus.se/meromgenus/ordlista/#k_nsmaktsordning_k_nsmaktssystem - Ordlista där bland annat begrepp som könsmaktsordning, genus, normer, kön, feminism och heteronormativitet. Bakom sidan står Nationella sekretariatet för genusforskning vid Göteborgs universitet.

<http://www.dt.se/opinion/ledare/mansrollen-drabbar-man> - Dalarnas tidningar om hur mansroller drabbar män.

<https://www.svd.se/mansrollen-om-trettio-ar> - Åtta män spekulerar om den framtida mansrollen i Svenska dagbladet.

<http://www.heforshe.org/en> - FN-organet UN womens kampanj he for she syftar till att förändra mansrollen och ge män en tydligare roll i jämställdhetsarbetet.

<https://statensmedierad.se/laromedier/kallkritikvemvadvarfor/kvinnorochmanimedier.425.html> - Statens medieråd om män och kvinnor i media.

<http://www.ungidag.se/> - På ungidag.se finns samlad statistik om ungas levnadsvillkor. Den mesta statistiken går att dela upp på kön.

<https://www.mucf.se/publikationer/kategori/jamstalldhet> - Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor har mycket bra information om unga och jämställdhet på sin hemsida.

www.ne.se - Nationalencyklopedin

<https://duckduckgo.com/> - En sökmotor som inte spårar dig

<http://factlab.com/#lo=1> - Dagens nyheters skolsajt

<http://www.cinebox.se/> - Cinebox hemsida

Den påtvingade mansrollen passar bra för diskussion kring hur kön konstrueras i samhället. Här enligt några exempel ur det centrala innehållet i Lgr11 och Gy11, se www.skolverket.se.

I årskurs 7-9, samhällskunskap, LGR11

- Individier och gemenskaper:

"Ungdomars identiteter, livsstilar och välbefinnande och hur detta påverkas, till exempel av socioekonomisk bakgrund, kön och sexuell läggning"

- Information och kommunikation:

"Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet"

- Samhällsresurser och fördelning:

"Skillnader mellan människors ekonomiska resurser, makt och inflytande beroende på kön, etnicitet och socioekonomisk bakgrund. Sambanden mellan socio- ekonomisk bakgrund, utbildning, boende och välfärd. Begreppen jämlikhet och jämställdhet"

I årskurs 7-9, religion, LGR11

- Etik:

"Vardagliga moraliska frågor som rör flickors och pojkars identiteter och roller, jämställdhet, sexualitet, sexuell läggning samt utanförskap och kränkning"

I gymnasiet, Samhällskunskap 1b, Gy11

"Grupper och individers identitet, relationer och sociala livsvillkor med utgångspunkt i att människor grupperas utifrån kategorier som skapar både gemenskap och utanförskap" och

"Massmediers och informationsteknikens roll i samhället. Deras möjligheter att påverka människor och samhällsutvecklingen samt de möjligheter de ger människor att påverka. Mediers innehåll och nyhetsvärdering"